

ЗАХТЕВ
ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О ПРЕДЛОГУ ТЕМЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације _____
Шифра УДК (бројчано) 821.163.42-2.09 Vetranović M.(043.3)

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. ____ Закона о високом образовању и чл. 43 Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о оцени теме докторске дисертације:

Назив дисертације:

Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића

Научна област УДК (текст): **србистика (књижевност)**

Ментор (име и презиме, звање): **проф. др Маја Анђелковић, ванредни професор**

Навести пет потпуних референци за радове ментора из уже научне или уметничке области из које је тема дисертације

1. 2018. Маја Анђелковић, Прашки препис (§ 19) Слова о Прекрасном Јосифу, Црквене студије, Ниш, XV/15, стр. 681-695. (УДК 091=163.41“14“, ISSN 1820-2446, COBISS.SR-ID 115723532) **M51**
2. 2014. Маја Анђелковић, Апокрифне молитве: од народне медицине до књижевног текста, *Теме*, Ниш, XXXVIII/1, стр. 405-416. (УДК 2:615.89:82-97, ISSN 0353-7919, COBISS.SR-ID 559631) **M24**
3. 2013. Маја Анђелковић, Тематски оквир Венцловићевих беседа на Божић, *Зборник радова Филозофског факултета Универзитета у Приштини (са седиштем у Косовској Митровици (M51))*, 2013, Филозофски факултет, Косовска Митровица, XLIII, 2, стр. 723-732. (УДК: 821.163.41.09-5 ВЕНЦЛОВИЋ СТЕФАНОВИЋ Г. ИД: 203431948, ISSN 0354-3293, eISSN 2217-8082) **M51**
4. 2012. Маја Анђелковић, ПИСМО ИЗ 1920. ГОДИНЕ: мржња и страх као основа идентитета, Научни састанак слависта у Вукове дане, Филолошки факултет у Београду, МСЦ, стр. 589-595, ISSN 0351-9066 **M51**
5. 2011. Маја Анђелковић, О неколиким језичко-ортографским особеностима Венцловићевих Беседа на Божић“ Српски језик, Београд: Никшић, Бања Лука, Источно Сарајево: Крагујевац, XVI/16, стр. 611-626. (UDK 811.163.41“35, ISSN 0354-9259, COBISS-ID 185719820) **M24**
6. 2011. Маја Анђелковић, Црквена беседа и медији као сведоци савременог друштва, *Наслеђе*, бр. 20, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, стр. 65-75, ISSN 1820-1768, **M51**
7. 2015. Маја Анђелковић, синђел Данило Гаврановић, „Реконструкција постојања и ратног страдања манастира Ступље“, *Уметничко наслеђе и рат & Музика и медији* (Зборник са Деветог међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*), књ. 3, одговорни уредник Сања Пајић, Валерија Каначки; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, стр. 103-110. (УДК 930.85:726Manastir Stuplje 2-28:355.01 / ISBN 978-86-85991-80-6) **M14**

Кратко образложење теме (до 100 речи)

Дисертација *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* подразумева детаљно проучавање двоструких аспеката – хришћанских и

митолошких, који, иако међусобно супротстављени, дају у Ветрановићевом делу могућност сагледавања развојног лука његовог драмског рада, те специфичних обрада религиозних и митолошких тема. Уз анализу утицаја античке митологије и митских топоса, те њиховог спецификаума на словенском простору, установиће се начини инкорпорирања библијских прича у жанр драме и коришћења и трансформација религиозних мотива. Будући да је главни представник хришћанске ренесансе, од значаја је да ће се тумачења хришћанског учења у драмама приказати и са теолошком и књижевном подлогом, на основу канонских и апокрифних текстова.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: **Јелена Весковић**

Назив завршеног факултета: **Филолошко-уметнички факултет (Универзитет у Крагујевцу)**
Одсек, група, смер: **Српски језик и књижевност**
Година дипломирања: **2013.**

Назив докторског студијског програма:

Докторске академске студије из филологије (језик и књижевност), модул: Докторске студије из књижевности

Научно подручје: **Филолошке науке**

Факултет и место: **Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу**

Број публикованих радова:

Навести референце за три најважнија рада кандидата из уже научне области из које је тема дисертације:

1. 2018. Јелена Весковић, „Односи словенских елемената и хришћанских симбола у средњовековном *Физиологу*“ *Наслеђе, часопис за књижевност, језик, уметност и културу* бр. 39, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2018, 241–255, (УДК 398(=16) 821.16.09“11/17“:257.7/ ISSN 1820-1768). **M24**
2. 2016. Јелена Весковић, „Структуралне вредности драме *Плава птица* Мориса Метерлинка“, *Липар: часопис за књижевност, уметност и културу* бр. 61, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2016, 137–153, (УДК 821.133.1(493)-2.09 Метерлинк М./ ISSN 1450-8338); **M52**
3. 2014. Јелена Весковић, „Где је *Проклета авлија*“, *Липар: часопис за књижевност, уметност и културу* бр. 55, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014, 149–159, (УДК 821.163.41-31.09 Андрић И./ ISSN 1450-8338); **M52**

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: -

Радно место: -

ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. ____ ЗАКОНА О
ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 42-43 СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ

У прилогу вам достављамо:

- Извештај Комисије о оцени теме;
- Одлуку научно-наставног већа факултета о одобравању теме за израду докторске дисертације.

Крагујевац
17. 12. 2018. године



В.Д. ДЕКАНА
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА


Проф. мр Зоран Комадина

ФИЛОЛОШКО УМЕТНИЧКИ
ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ

ПРИМЉЕНО: 21. 12. 2018

Орг.јед.	Број	Прилог	Вредност
01	4711		

Наставно-научно веће Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, одлуком бр. 01-3423, предложило нас је, а Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, одлуком бр. IV-02-773/14, именовало нас је у Комисију за оцену подобности теме за израду докторске дисертације *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* кандидата **Јелене Весковић**. Имамо част да, после увида у образложење предложене теме и увида у библиографију кандидата, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Кратка биографија кандидата

Јелена Весковић рођена је 19. децембра 1990. године у Крагујевцу. На Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу на студијској групи Српски језик и књижевност завршила је основне академске студије 2013. године са просечном оценом 8.19, а потом и мастер академске студије 2015. године са просечном оценом 9.50, са одбрањеним мастер радом: *Ратник између светог и профаног у старој српској књижевности*. Докторске студије уписала је 2015. године, на одсеку Филологије, модул – књижевност, и положила све испите до октобра 2017. У периоду од 2014. до 2016. године радила је као сарадник у настави на Катедри за књижевност при Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Област интересовања се односи на проучавање старе српске књижевности и књижевности старог Дубровника. У звању истраживача-сарадника 2016. год. учествовала је на пројекту: *Усмено, обредно, књижевно (прва фаза Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње)*, одобрен од стране Министарства културе и информисања Републике Србије; носилац: Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу; руководилац пројекта: проф. др Маја Анђелковић (ФИЛУМ); програмски координатор проф. др Јеленка Пандуревић (Филолошки факултет, Бања Лука).

2. Наслов, предмет и хипотезе докторске дисертације

За израду докторске дисертације кандидат Јелена Весковић предложила је тему *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића*. Изражујући у Образложењу концепт свог рада на којем би се заснивало елаборирање предложене теме, за **предмет** своје дисертације кандидат одређује детаљну анализу елемената у драмама Мавра Ветрановића, који се могу подвести под проучавање двоструких аспеката – хришћанских и митолошких, а који, иако међусобно супротстављени, дају у Ветрановићевом делу могућност сагледавања развојног лука његовог драмског рада, те специфичних обрада религиозних и митолошких тема. Културно-историјски период у којем ствара Мавро Ветрановић јесте период XVI века, који је на подручју Дубровника већ обележен утицајем италијанске ренесансе. Међутим, у драмама Мавра Ветрановића поред утицаја ренесансе који се одражавају у подражавању дела античких узора, као и

дела Дантеа и Петрарке, јављају се утицаји претходне епохе, средњег века, пре свега у побожним драмама у којима обрађује теме из Библије, а што га је квалификовало као главног представника хришћанске ренесансе.

Започевши свој списатељски опус као типичан ренесансни писац, код њега се у тој почетној фази стваралаштва сагледава, пре свега, утицај античких узора који је најочљивији у преузимању митских образаца – тема и јунака из антике. Ветрановић преузима спектар ликова из митског миљеа антике, па у његовим драмама наилазимо на нимфе, античке богове (Дијана, Купидо...), сатире, идиличне призоре природе који се поистовећују са призорима митског утопијског простора „златног доба“, реминисценције на Тројански рат и митске приче. Директне античке утицаје налазимо у његовим пасторалним драмама *Историја од Дијане, Ловац и вила*, као и митолошкој драми *Орфео* у којој нису преузети само митски елементи, већ део мита о Орфеју када Орфеј силази до врата пакла да би измолио повратак Еуридике међу живе. Поред античког мита, с обзиром на матично словенско подручје писца, осврнућемо се и на могуће утицаје из словенске митологије, пре свега у приказима вила, магијских места, демона и анђела, и задржаним паганским веровањима која су се транспоновала у хришћанску традицију. Хришћанске елементе налазимо у свим Ветрановићевим драмама, чак и када су претежно пасторално-митолошког карактера – у његовим метафизичким рефлексијама, али и обратно – у побожним драмама наилазимо на одређене митеме које Ветрановић понавља. Директне хришћанске аспекте, међутим, најбоље можемо сагледати у његовим побожним драмама. Тематику побожних драма Ветрановић преузима из *Библије*. Три побожне драме се односе на преузете библијске приповести из *Старог завета* – о Авраму и Исаку, Јосифу, и Сузани чистој. Проучавање ових драма ћемо засновати на сагледавању Ветрановићевог начина преузимања библијске приче и конституисања њених елемената у жанр драме, с освртом и на средњовековне апокрифне текстове. Друге две побожне драме се односе на тематику преузету из *Новог завета* и приказују рођење и васкрсење Исуса Христа које ћемо анализирати у складу са новозаветним представама, али и изразитим деловањем средњег века у којем су црквена приказања са оваквом тематиком била заступљена.

Хипотезе на којима ће се заснивати истраживање докторске дисертације су следеће:

- У драмским делима која су предмет проучавања дисертације, али и у поезији дубровачке књижевности, Мавро Ветрановић је својим књижевним радом поставио основне принципе сегмента епохе ренесансе коју називамо – хришћанска ренесанса. Књижевни стил Мавра Ветрановића се удаљује од стилова других дубровачких писаца, његових савременика, јер он у својим делима изразито остварује, осим подражавања античких и ренесансних узора, преузимања и преобликовања библијских прича у драмско обличје, преплитање хришћанства, мита, али и сопствене рефлексивности свестране личности која остаје на својеврстан начин између животних и религијских ставова средњег века и уметности ренесансне епохе.
- Хришћанска догматика код Ветрановића кореспондира са његовим монашким уверењима, стога у драмама учувамо утицај метафизичког мистицизма. Такође можемо претпоставити да је у црквеним текстовима које је проучавао, а који су претежно из средњовековне епохе, проналазио инспирацију за теме и мотиве за своје драме, али и за сопствене ставове које проналазимо у драмским

текстовима као што су рефлексије о љубави, верности, Божијој вољи и правди, о греховима и врлинама. Структуралну анализу хришћанских аспеката треба спровести на поређењу драма са библијским и апокрифним списима, не би ли се боље уочио Ветрановићев манир преобликовања хришћанске приповести у драмско дело.

- Митолошки аспекти се у Ветрановићевим драмама могу пронаћи као део античке митологије, али и словенске, имајући у виду подручје на којем је писац стварао. С тим у вези, антика се огледа у подражавању античких узора (Овидије, Вергилије...), преузимању митова и митема (ликови нимфи, сирена сатира, богова, чудовишта, митски утопијски призори природе...). Са гледишта словенске митологије античке нимфе су код Ветрановића виле, за које се везују магијска места која се описују у драмама (кладенац, вилино коло...). У побожним драмама, пре свега у пасторалним описима, такође се говори о вилама, сатирима, боговима (Дијана, Аполон...) који се приказују пастирима, као и на примеру у описима пакла (*Ускрснутје Исукрстово*) у којима се појављују демони, анђели (који се могу посматрати и као део паганских веровања преузетих у хришћанству), и Кербера који чува врата пакла.
- Дrame Мавра Ветрановића се деле на драмска дела митског или религијског типа, али таква подела није строго жанровски условљена, јер у њима долази до преплитања хришћанских и митских образаца. На пример, у драми *Орфео* се преузима слика Исуса пред вратима пакла која је типична за црквена приказана, и преноси се на лик Орфеа који у Ветрановићевој драми стоји на вратима и не улази у простор пакла као што би то било у миту. Слично томе, митолошко можемо пронаћи у побожној драми *Од порода Језусова*, на чијем се почетку приповеда читава мала новела о пастирском животу у којем наилазе виле, богиња Дијана и бог Аполон.
- Подражавање и доживљај природе у драмским делима Мавра Ветрановића јесте специфично опште место које се може двоструко посматрати. Наиме, метафоричност и симболичност природе код Ветрановића чини се да се везује како за хришћански, тако и за митолошки ареал. Природа је некада идилична цветна фантазија у којој бораве распеване виле (нимфе) и сатири, богиње и богови, звери, птице у заједници, за коју важи категорија свевремености, утопичности које се везује за представе простора митског „златног доба“ (*Историја од Дијане, Ловац и вила*). Међутим, она може представљати и слику рајског простора (*Посветилиште Абрамово*) која се углавном везује за пасторални амбијент побожних драма, и у њој се на сличан начин описује изобилје биљака и животиња, са реминисценцијама из средњовековног *Физиолога* (*Слово о грлици*). Природа је и одраз чежње (*Ловац и вила*), патње (*Орфео, Посветилиште Абрамово*), радости и идеала раја (*Посветилиште Абрамово, Приказање од порода Језусова*).
- У црквеним приказањима средњег века појављује се опште место Исуса који стоји пред вратима пакла и преговара са Сатаном, не би ли ослободио свете оце, што је истовремено и слика Страшног суда. Ово опште место постоји у Ветрановићевој драми *Ускрснутје Исукрстово*, које се може тумачити и у односу са Дантеовим описом пакла, али и апокрифним представама (*Ход Богородице по мукама*). Пакао чува митско чудовиште Кербер, појављују се и

демони, што указује на пишчеву слободу удаљавања од црквене догме и интерполирања митема у стварању драме. У митолошкој драми *Орфео*, Орфео по узору на лик Исуса из црквених приказања и Ветрановићеве драме *Ускрснутје Искрстово*, стоји пред вратима и преговара са краљем пакленим како би ослободио Еуридику. Он не улази у пакао, већ представу пакла добијамо из Еуридикине визуре.

3. Подобност кандидата

Поред тога што је, положивши све предвиђене испите, успешно завршила другу годину Докторских студија и тиме стекла неопходне услове за пријаву докторске дисертације, Јелена Весковић је до сада објавила следеће радове:

1. Јелена Весковић, „Где је *Проклета авлија*“, *Липар: часопис за књижевност, уметност и културу* бр. 55, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014, 149–159, (УДК 821.163.41-31.09 Андрић И./ ISSN 1450-8338); **M52**
2. Јелена Весковић, „Витешки *Роман о Александру Великом и Живот краља Милутина*: могуће паралеле у старој српској књижевности“, *Савремена проучавања језика и књижевности, зборник радова са VII научног скупа младих филолога Србије*, Књига 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2015, 41–49, (УДК 821.163'04-31.09/ ISBN 978-86-8599187-5); **M45**
3. Јелена Весковић, „О промишљањима традиције“, *Филолог: часопис за језик, књижевност и културу* бр. 13, Универзитет у Бањој Луци, Филолошки факултет, Бања Лука, 2016, 535–542, (УДК 398.332:392/394(=163.41)(048.83) DOI 10.21618/fil1613535v/ ISSN1986-5864); **M51**
4. Јелена Весковић, „Вук у алегориским причама старе српске књижевности“, *Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње, зборник радова Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње*, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2016, стр. 119–135, (УДК 639.111.7:821.163.41.09“04/14“/ ISBN 978-86-80596-00-6); **M45**
5. Јелена Весковић, „Структуралне вредности драме *Плава птица* Мориса Метерлинка“, *Липар: часопис за књижевност, уметност и културу* бр. 61, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2016, 137–153, (УДК 821.133.1(493)-2.09 Метерлинк М./ ISSN 1450-8338); **M52**
6. Јелена Весковић, „Приповест о Авраму и Исаку у библијској, апокрифној и драмској обради“, *Савремена проучавања језика и књижевности, зборник радова са IX научног скупа младих филолога Србије*, Књига 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2018, 35–45, (УДК 27-242.5 82-97.09/ ISBN 978-86-80796-16-1); **M45**
7. Јелена Весковић, „Етичко преиспитивање идентитета *Цара Асе*“, *Липар: часопис за књижевност, уметност и културу* бр. 65, Универзитет у Крагујевцу, Крагујевац, 2018, 111–123, (УДК 821.163.1-32.09=163.41“04/14“ 27-423.5/ ISSN 1450-8338); **M52**

8. Јелена Весковић, „Односи словенских елемената и хришћанских симбола у средњовековном *Физиологу*“ *Наслеђе, часопис за књижевност, језик, уметност и културу* бр. 39, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2018, 241–255, (УДК 398(=16) 821.16.09“11/17“:257.7/ ISSN 1820-1768). M24

Поред објављивања научних радова, Јелена Весковић је учествовала на националним и међународним научним скуповима и округлом столу, посвећеним књижевно-антрополошким проучавањима, и то:

1. Јелена Весковић, „Психички поремећај у причи *Црна мачка* Едгара Алана Поа“, учешће на научном скупу „Медицина и уметност“, одржаног у Студеници 17. 9. 2014. године.
2. Јелена Весковић, „Зашто су Андрићеви јунаци неми?“, учешће на Другој међународној зnanственој конференцији у области књижевности и језика на Едукацијском факултету Универзитета у Травнику, посвећеној стваралаштву Иве Андрића 2014. године.
3. Јелена Весковић, „Култ Светог Ђорђа у старој српској књижевности“, учешће на Трећем међународном интердисциплинарном скупу друштвених и хуманистичких наука *Контексти* на Филозофском факултету у Новом Саду 1. децембра 2015. године;
4. Јелена Весковић, „Вук у алегоријским причама старе српске књижевности“, округли сто *Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње*, ФИЛУМ, децембар 2016. године;
5. Јелена Весковић, „Топос изградње манастира Високи Дечани у *Житију Стефана Дечанског* Григорија Цамблака и народној песми *Зидање Дечана*“, учешће на VIII научном скупу младих филолога Србије одржаног 2. 4. 2016. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу;
6. Јелена Весковић, „Краљ Стефан Дечански и краљ Милутин у житијним и драмским књижевним делима“, учешће на X научном скупу младих филолога Србије одржаног 31. 3. 2018. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.

Осим претходних достигнућа, Ј. Весковић је у звању истраживача-сарадника учествовала на пројекту: *Усмено, обредно, књижевно (прва фаза Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње)*, одобрен од стране Министарства културе и информисања Републике Србије; носилац: Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу; руководилац пројекта: проф. др Маја Анђелковић (ФИЛУМ); програмски координатор проф. др Јеленка Пандуревић (Филолошки факултет, Бања Лука).

Сви наведени публиковани радови и реферати на научним конференцијама су у директној или индиректној вези са темом докторске дисертације, и као такви одличан су основ за даља истраживања. Такође, научно-истраживачки резултати показују да је кандидат овладао теоријским знањима, као што је показао и смисао за изучавање књижевности старијих епоха, те њихову опсервацију уз примену савремених књижевних

теорија. Управо захваљујући предоченим резултатима, констатујемо да кандидат Ј. Весковић испуњава научне услове за пријаву теме докторске дисертације.

4. Преглед стања у подручју истраживања

Претрагом штампаних и електронских корпуса, као и електронског репозиторијума научних радова, дисертација, студија, монографија и других књига, која се тичу теме којом се бави дисертација *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* долази се до закључка да на наведену тему није писано у концепцијској обухватности начина представљања области истраживања којима се кандидат бави. Велики број истраживања се односи на анализирање драмског опуса Мавра Ветрановића с тежиштем на ширем сагледавању начина стварања, извора, утицаја, мотива, тема у његовим делима. Најчешће су таква исцрпна истраживања у садејству проучавања драма и поезије као целокупне слике Ветрановићевог стваралаштва. Хришћанство у Ветрановићевим драмама се проучава парцијално – у појединачним драмама или у групи у коју спадају све побожне драме, а поред тога проналазимо истраживања са освртом и на митолошке елементе који се преплићу са хришћанским. Дrame са старозаветном тематиком се често одвојено посматрају од побожних драма са новозаветном тематиком. У области историје књижевности проналазимо исцрпна истраживања која се искључиво тичу датирања и ауторстава драма. Мит у драмама Мавра Ветрановића се углавном проучава у оквирима античких утицаја. Иако се доста проучава удео фолклористике, нисмо пронашли радове који обухватају проучавање митема и из словенске и из античке митологије. Предложени концепт проучавања свих Ветрановићевих драма у којима се узимају и утицаји и античке и словенске митологије, али и проучавају теме мотивисане хришћанским учењем са освртом на епоху средњег века и текстове сакралног садржаја, имајући у виду и библијске и апокрифне текстове, може се сврстати у оригинална научна истраживања.

5. Везе са досадашњим истраживањима

Ренесансна књижевност за собом је оставила неизбрисив траг у како у европском књижевном стваралаштву, тако и у књижевности Дубровника. С обзиром на чињеницу да је књижевност старог Дубровника умногоме је пратила линију развоја ренесансе у Европи, стога су се и Дубровнику десиле велике промене у уметности, али и у животу. Како наводи Пантић, у XV и XVI век се догодио „невиђен процват уметности и културе, науке и људске мисли о сврси и смислу живљења на свету“ (Пантић 1957: 3). Долазило је до драстичних раскида са средњим веком, окретања од цркве, и њених текстова ка човеку као основном смислу живота и као културном бићу. Теолошка проучавања су остављена по страни у односу на нове хуманистичке студије о човеку као центру света. Препород се односио не само на раскидање са средњим веком већ и на стварање нове уметности која је свој узор нашла у узвишеној уметности и науци антике. С тим у вези, таквој узвишености

стила ренесансног стварања одговарао је латински језик који је „за прво време био латински језик научен у школама Средњег века: касније с развојем хуманистичких студија, то је био само језик најбољих римских писаца, у првом реду Цицерона, за којим се ишло без резерве и слепо“ (Пантић 1957: 11). Осим античких узора (Овидија, Вергилија...), Дубровчани су подражавали и ренесансне ствараоце Дантеа, Петрарку, Бокача, Ариоста, Таса. У првом реду најизраженији утицај имао је Петрарка, према чијем делу је настала струја петраркизма чији модели стварања су углавном коришћени у поезији, али су преузимани мотиви и обрасци ове струје и у драмским делима. Почетак озбиљнијег драмског стваралаштва отпочиње са делима Мавра Ветрановића. Како наводи Бојовић (1994: 5), Мавро Ветрановић заузима једно од најважнијих места у ренесансној књижевности Дубровника које је „заслужио обимним, богатим и разноврсним делом у коме се одсликавала читава једна епоха“. Линија стварања драма се кретала од првобитних пасторала које нису биле великог обима, преко развијања пасторалне драме и стварања митолошке драме *Орфео*, до побожних драма које су представљале врхунац његовог драмског стваралаштва. О културно-историјском контексту хришћанске ренесансе Мавра Ветрановића и прегледу његовог живота и дела поред Мирослава Пантића писали су у својим књижевно-историјским и критичким истраживањима и Армин Павић у својој *Historiji dubrovačke drame* (1871), Милорад Медини у *Povjesti hrvatske književnosti u Dalmaciji i Dubrovniku* (1902), Марин Франичевић, Фрањо Швелец, Рафо Богишић, у *Povijesti hrvatske književnosti – Od renesanse do prosvjetiteljstva* (1974), Петар Колендић у *Из старог Дубровника* (1964), Злата Бојовић у својим многобројним радовима и монографијама и студијама – *Историји дубровачке књижевности* (2015), *Ренесанси и бароку* (2003), *Дубровачким писцима* (2001), Павле Поповић у *Дубровачким студијама* (2000), Дубравка Брезак-Стамаћ у *Dramskom djelu Mavra Vetranovića* (2005), као и у докторским дисертацијама Бојан Ђорђевић *Библијски и пословични искази у дубровачкој књижевности* (2009), Миливоје Спасић *Књижевно дело Мавра Ветрановића и његово доба* (2012). Покушали смо да наведемо само одређен број историчара књижевности и проучавалаца дубровачке књижевности и дела Мавра Ветрановића. За датирање и уређивање текстова и њихових редакција умногоме је заслужан Милан Решетар.

Мавро Ветрановић у свом драмском опусу има пет побожних драма – три су старозаветном тематиком и обрађују приповести о Авраму и Исаку, Јосифу – Јаковљевом сину, и Сузани чистој, док су друге две са новозаветном тематиком и обрађују два најзначајнија догађаја за хришћанство – рођење и васкрсење Исуса Христа. Ветрановић у свом одабиру прича за драме, било да се ради о библијској или митолошкој теми углавном узима централну издвојену тему саме приче и драму отпочиње *in medias res*, „у средњем вијеку црквена су приказања у систему који чини поетику жанра, па као таква и функционирају у систему. Улазећи међутим Ветрановићевим избором у његово драмско обзорје, оне се без промјене укључују у нов систем, у нову, у нову ренесансну поетику, у поетику окренуту проблематици овоземаљског живљења“ (Švelec 1985: 297). У *Посветилишту Абрамовом* Ветрановић узима догађај искушавања Абрама и жртвовања Исака. Како наводи Франичевић ова драма је потпуно другачија од осталих драма јер осим драматичности она садржи и живост лица „који измичу библијским ликовима, а примичу се обичним људима. Абрамов покушај да молитвом измијени одлуку, Сарина слутња и страх, њезино празновјерје, Изаково причање о њивама и стрижењу оваца, слуге и слушкиње, које Ветрановић чакавски назива и дјевојкама [...], све то чини *Посветилиште Абрамово* више својеврсном драмом него приказанем у првобитном значењу“ (Franičević

1974: 116). Постављена у пасторални амбијент, прожима се Ветрановићевим маниром у световним драмама, али се истиче дубља рефлексивност у психологизацији библијских ликова, и посебно у опису природе горе која представља метафору стања духа лика Саре и лика Кујаче као контрастног расположења, али се и прожима са представама митског простора „златног доба“ и представама природе раја. Карактеристично за ову драму је посебно истицање лика Саре као мајчинске фигуре, с обзиром да о њој у Библији немамо много описа. На крају драме „Сара мајкама саветује да не допуштају синовима ноћна путовања јер тада вребају многе опасности, а *Посветилиште* се завршава молбом богу да услиши све њене молитве и благослове“ (Петакловић 2014: 104). Живост ликова је и карактеристика драме *Приказање како братја продаше Јозефа*, коју Ветрановић сврстава у комедије. Такође у својеврсном пасторалном амбијенту Ветрановић приказује живот породице која се бави сточарством и ратарством и има проблеме обичних људи чиме се „постиже пластичност описа живота једног домаћинства“ (Петакловић 2014: 86). С друге стране библијска прича је динамична јер је поткрепљена осим библијским мотивима и Ветрановићевим хришћанским рефлексима о греху, врлини, Божјој вољи и правди и приказивањима унутрашње борбе ликова између разума и емоција. „У ренесанси у којој се наведене „приче“ поново јављају акценат се премјешта на захтјев да човјек правду и задовољштину доживи већ на овом свијету“ (Švelec 1985: 297). Како наводи Новак прича о Сузани и правди Даниела је у старом свету била најкарактеристичнија прича на тему суда и правде (Novak 1976: 504). *Сузана чиста* одступа од чисто религијског карактера, јер се у њој осим преузетог библијског обрасца и пасторалних елемената највише заправо говори о искварености попова, о суду и правди али о лошем положају жена у самом Дубровнику. Хришћански акценат се налази на приказивању божје воље и правде, казни за грех и награди за врлине – од којих су у првом плану поштење и брачна верност. Велики утицај црквених анонимних приказања, мистерија о којима говори Фрањо Фанцев у *Hrvatskim crkvenim prikazanjima* (1932), можемо уочити у побожним драмама са новозаветном тематиком. Преузимајући приче из средњовековних списа Ветрановић је бирао оне „из којих зрачи свјетла перспектива и увјерење да и овоземаљски живот има смисла и да га не треба презирати. Ведрину и свјетлост призивају *Од порода Језусова* и *Ускрснутје Искрстово*“ (Швелец: 1985: 298). У драми *Од порода Језусова* се приказује тематика Христовог рођења. Ветрановић говори о наговештавању рођења, о одмору Марије и Јозефа, рођењу, поклоњењу пастира, док о поклоњењу краљева постоји само симболична назнака. Радња драме је смештена у пасторални амбијент са великим бројем пастира, који се припремају за поклоњење, са причама из свакодневног живота. „Ветрановићеви пастири нису ни *узможни* ни *убози*, али нису ни они из Библије. Они су помало једно, друго и треће. Они знају *пландишта*, али и *оборе*, катуне и Бетлехемску спиљу“ (Franičević 1974: 116). Госпа је приказана као брижна мајка која страхује како ће се снаћи са новорођенчетом, како ће га дојити јер ју је стид. Јозеф страхује од безосећајних људи и судбине које га чека. Анђео говори пастирима о рођењу Исуса, описује јасле с малим Исусом, и позива их у Витлејем на поклоњење. Мешају се хришћански рефлексии са митолошким, јер се у овој драми појављују и виле, и Дијана, и Аполон и Купидо. Атмосфера је прожета хумором и носи са собом празнични дух. „На крају свега, како је већ ред, јавља се ремета („у прилику једнога профете“) и одржава обавезну божићну проповијед“ (Franičević 1973: 54). Драма *Ускрснутје Искрстово* приказује Исусов силазак у пакао како би ослободио свете оце. Претпоставља се да је ово приказање преузето из *Никодимовог јеванђеља*, апокрифног текста. „Тконско приказање *Ускрснућа*,

као типична средњовјековна драма, претпоставља и симултану позорницу с неколико локалитета: прије свега рај и пакао с лимбом (на неколико нивоа). [...] Осим небеских предјела на сцени су се морали налазити и неки земаљски локалитети, као на примјер Каифин двор, Исусов гроб те дом где су се окупљали апостоли“ (Kolumbić 1985: 185). Исус је приказан као „вitez крвав“ који се бори за правду, и који је страдао како би искупио грехове човечанства. У драми нема световних елемената као у осталим Ветрановићевим драмама, али постоје митолошке назнаке (Кербер који чува врата пакла, демони...). О васкрсењу говоре анђели на крају драме.

„Пасторални простор је идилична аркадија, идеалан крајолик богат природним лјепотама гдје влада вјечно прољеће, срећа и љубав, простор удаљен од градске вреве и свих недаћа које доносе урбани живот“ (Fališevac 2009: 27). Овакав опис простора налазимо у Ветрановићевим пасторалним драмама *Ловац и вила* и *Историја од Дијане*, с знаком да смо већ напоменули да се велики број оваквих описа налази и у Ветрановићевим побожним драмама као што су *Посветилиште Абрамово* и *Од порода Језусова*. Аркадија је место вечног пролећа у којем бораве античке нимфе или словенске виле које се окупљају око кладенца, сатири, где се појављују Дијана, Купидо, Аполон, Меркурио, и где влада весела атмосфера песме и игре. Овакве представе се могу упоређивати са античким митолошким представама *aurea aetas* или „златног доба“ Сатурнове владавине које је било „утопијско и идеално, а као прво време након постанка света оно није утемељено у временском континууму. Легенда о „златном веку“ може се сагледати као израз имагинације проистекле из најдубљих сфера људске душе, која се потом развила у повест о Сатурновој и Астрејиној владавини невиности и среће“ (Покрајац 2016: 8). Гордана Покрајац која се бави античким наслеђем у дубровачкој књижевности у поезији и поезији дубровачке поезије, али и у истраживањима извора дубровачких трагедија (*Античке рефлексије у поезији и поезији дубровачке ренесансе* из 2016. године, *Од Хекубе до Атаманта* (2010) – објављена као докторска дисертација под насловом *Дубровачке ренесансне трагедије и њихови извори* 2007. године), даваће нам значајан допринос у истраживањима античких митолошких одредница и у драмама Мавра Ветрановића. *Ловац и вила* и *Историја од Дијане* имају исти мотив заробљене виле. Овакве сценске игре су представљале сам почетак Ветрановићевог драмског стварања, а својом ведрином и приказима у којима се преплиће фантастика, мит и природа морале су бити интересантне тадашњој публици јер су „давале илузију чаробних крајева, царства фантазије, ведрине сунчаних ливада и зелених брежуљака, међу фиктивним лицима која поред традиционалних мотива ранијих еклога додирују и суптилне савремене проблеме и социјалне тенденције, на шта их је упућивала и омиљена лектира Санацарове *Аркадије*, која се управо тад јавила“ (Колендић 1964: 85). У овим драмама се осећа присуство античких крилатица као што је *amor omnia vincit*, која се увек везује за појаву бога љубави Купида који је у сталном сукобу са вилама. С тим у вези, поготово у *Историји од Дијане* примећујемо Ветрановићеве рефлексије о љубави које се мешају са античким поимањем ероса и љубави у хришћанском учењу. Шимић истиче ерос као средишњу тему пасторалних драма (*Ерос у Ветрановићевој „Историји од Дијане“* 2013). С друге стране, међу световним драмама имамо изразито митолошку драму *Орфео*, у којој се преузима део мита о Орфеју и силазак Орфеја пред врата пакла како би ослободио своју драгу Еуридику. Како наводи Посавац Орфеј није случајно залутао у Ветрановићев опус, јер осим што је преузео средњовековну хришћанску симболику Христа који силази пред

врата пакла „оно што са собом носи орфејски мит као специфичну орфејску тематику свих интерпретација (и религиозних) јест фасцинација ријечју, пјесмом и гласом, а у ренесансној и Ветрановићевој верзији, значи – љепотом“ (Посавац 1988: 201). Орфео не силази у пакао, јер како наводи Новак „искључиво је Еуридика имала разлог за освртање, јер је она дјеловала“ (Novak 1976: 497). Написан је велики број радова о кривици коју сноси Еуридика уместо Орфеја у овој драми, а како наводи Богишић „износећи судбину Еуридики, њезину бол и неутажену чежњу, Ветрановић је показао пуно саосјећање према људској патњи и страдању“ (Bogišić 1968: 110) чиме се приказ овог мита са хришћанским обрасцима и премисама о нагонском у човеку, сврстава у епоху ренесансе.

6. Значај и циљ истраживања са становишта актуелности

Дубровачка књижевност као део старе књижевности има вишеструки значај. Шири културно-историјски и уметнички контекст који књижевност Дубровника даје сврстава је у драгоценог сведока времена и ренесансне епохе. Свако проучавање дубровачке књижевности додатно актуелизује стваралаштво које јој припада и поставља у ранг са савременијим епохама о којима има знатно више истраживања. С друге стране и сам језик као историјски и лингвистички монумент потребно је неговати у истраживањима као битан сегмент студија о језику. Стога ћемо покушати да већ познате одреднице које се тичу проучавања Ветрановићевог драмског опуса групишемо у низ тема које суделују међусобно са одређеним проширеним тумачењима. У посматрању хришћанских аспеката покушаћемо осим утицаја за које се директно претпоставља да делују на Ветрановићеве драме, а ту пре свега мислимо на драме са религиозном тематиком, пронађемо спрегу са апокрифним текстовима преводне књижевности, како бисмо увидели на који начин се додатно могу компаративно посматрати Ветрановићеве драме. Поред селектовања утицаја античке митологије, а с обзиром да је писац са подручја на којем су живели Словени, покушаћемо да прикажемо могућности да се одређени митски топови и ликови везују за словенску митологију. Издвојићемо две појаве у Ветрановићевим драмама које се могу посматрати као издвојени примери у којима се преплићу хришћанство, које укључује и Ветрановићев однос према мистицизму, и мит у доживљају природе који се у драмским призорима крећу између описа рајске природе и фантазије којој припадају виле. Друга појава се везује за описе Исуса и Орфеја пред вратима пакла, и самог пакла уз осврт на такве описе код Дантеа и у апокрифној књижевности средњег века (пример: *Ход Богородице по мукама*). У истраживањима ћемо се ослањати и на већ постојећа проучавања која се тичу драмског стварања Мавра Ветрановића, на историје књижевности, теорије драме, али и додатну литературу којом ћемо моћи да прикажемо шири контекст хришћанства и мита у драмама. Иновативност и оригиналност ове дисертације се огледа у начину на који се приступа овом делу проблематике у Ветрановићевим драмским делима, а самим тим ћемо дати и одређени допринос у науци о књижевности.

7. Образложење садржаја докторске дисертације

Предложени нацрт докторске дисертације *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* састоји се од три дела: увода, централног дела и

закључка уз приложени попис извора и литературе којима смо се служили у научном истраживању. Корпус дела који планирамо да анализирамо у дисертацији су наведене драме Мавра Ветрановића:

- *Орфео*
- *Ловац и вила*
- *Историја од Дијане*
- *Приказање како братја продаше Јозефа*
- *Сузана чиста*
- *Посветилиште Абрамово*
- *Од порода Језусова*
- *Ускрснутје Искурстово.*

Уводни део се састоји од два поглавља у којима ћемо представити културно-историјски контекст хришћанске ренесансе у Дубровнику, са освртом на утицаје из европске ренесансе, али и средњег века. Поред тога, приказаћемо и друштвено-политичке и културне прилике самог Дубровника који је у шеснаестом веку био један од значајних градова-држава по узору на италијанске градове и њихов развој. У другом поглављу ћемо говорити о животу Мавра Ветрановића, представити његово стваралаштво, посебно издвојити драмска дела и сагледати жанровске карактеристике драма.

Централни део се састоји од од шест поглавља. У првом поглављу ћемо говорити о драмама са старозаветном тематиком, које се састоји од три потпоглавља која се односе на засебне драме. Приказаћемо начин на који Ветрановић инкорпорира библијске приче у жанр драме и како се успостављају религиозни мотиви. У потпоглављу о *Посветилишту Абрамовом* кроз анализу овог дела покушаћемо да прикажемо однос драме са библијском причом и апокрифним текстовима о Авраму и Исаку, психологизацију библијских ликова, мотив жртве и места жртвовања као остатка паганских веровања, мотиве божје правде и искушавања. Потпоглавље у којем анализирамо *Приказање како братја продаше Јозефа* посветићемо Јозефовим сновима који су у драми главни мотиви-покретачи, приступом компарације библијске приче и апокрифног текста о Јосифу сагледати хришћанске аспекте, и говорити како Ветрановић приближава библијске ликове обичним људима. Треће потпоглавље се односи на драму *Сузана чиста* у којој је најмање заступљена строга библијска прича, јер се овде акценат ставља на критику попова, представу суђења, док се хришћанске рефлексije које се директно везују са Ветрановићевим ставовима огледају у монолозима и дијалозима супружника о брачној верности и поштењу, а у контексту суђења – о правди Бога који кажњава и награђује.

Друго поглавље централног дела ћемо посветити драмама са новозаветном тематиком – *Од порода Језусова* и *Ускрснутје Искурстово*. У анализи драме *Од порода Језусова* пажњу ћемо усмерити на приказ рођења Исуса, грађење библијских ликова Марије и Јосифа, а с друге стране на митолошки миље пасторалних приказа у којима се јављају виле, Дијана, Купидо и Аполон. У драми *Ускрснутје Искурстово* издвојићемо приказивања мука Исусових о којима говоре анђели на крају драме, преузимање из средњовековних текстова слике Исуса пред вратима пакла како би ослободио свете оце, дијалоге које води са библијским личностима, психологизацију Исусовог лика „витеза крвавог“. Проучаваћемо како се успостављају митолошки елементи попут Кербера који чува врата пакла, ликове демона и анђела с освртом на словенску митологију и паганских веровања које преузима хришћанство.

Треће поглавље се састоји од два потпоглавља. У првом ћемо приказати преузимање митског обрасца дела мита о Орфеју и у првој линији проучавати ликове Орфеја и Еуридике у односу на мит, пасторалне елементе као Ветрановићеву одлику драмске сцене света ван и унутар пакла, хришћанско поимање нагонског и чулног у љубави. Друго потпоглавље чини истраживање о општем месту из средњовековних црквених приказања Исуса пред вратима пакла које Ветрановић приписује митском Орфеју. Поред тога ћемо представити визије пакла Ветрановићеве побожне и митолошке драме поредивши и Дантеов *Пакао* и пакао из апокрифног текста *Ход Богородице по мукама*.

Четврто поглавље обухвата анализу пасторалних драма са мотивом заробљене виле. Виле су девојке изванредне лепоте које живе у Ветрановићевим дубравама и умивају се на кладенцима, наоружане луком и стрелом. У словенској митологији постоји читав низ веровања која се везују за ова митска бића којима су пандан античке нимфе. Препознатљиве су по игри и песми, а у словенској митологији је вилинско коло магијско место на које не сме ступити смртник јер се може разболети, умрети или остати зачаран. Виле не могу да поднесу да им се одузме слобода, стога су заробљене виле у драмама *Ловац и вила* и *Историја од Дијане* оличене дугим тужбалицама којима позивају у помоћ остале виле, сирене и звери. Поред вила појављују се сатири-пастири, који су најчешће у добрим односима са вилама у Ветрановићевим драмама али и антички богови Купидо, који често лови виле, али је и главни весник крилатице *Amor omnia vincit* – која је обележила стваралаштво струје петраркизма у дубровачкој књижевности, и богиња Дијана која чува виле. У другом потпоглављу овог поглавља посебно ћемо истаћи Ветрановићеве призоре природе које поставља између описа природе раја и аркадија, чиме се поново доводи до постављања питања како се преплићу хришћански мотиви са митолошким.

У закључку ћемо представити резултате истраживања дисертације и приближити сумиране тезе од којих смо започели истраживање са коначним премисама проучавања којем смо приступили.

8. Методе истраживања

Докторској дисертацији ће се приступити аналитичко-синтетичком методом уз структуралистичко рашчлањивање елемената који се тичу хришћанских и митолошких одредница како бисмо сагледали део система Ветрановићевих драмских дела. Истраживање ћемо поткрепити теоријском подлогом, тако да ћемо у дисертацији користити интердисциплинарну методу јер ћемо се служити теоријским, књижевним, критичким и историјским текстовима како бисмо употпунили истраживање и сачинали чврсту основу за научне резултате до којих ћемо доћи. Истраживања ће бити условљена и претходно спроведеним истраживања теолошког и митолошког подтекста.

9. Очекивани резултати докторске дисертације

У предложеној докторској дисертацији *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* услед анализе, тумачења, и образложења очекују се следећи резултати:

- Да се прикаже културно-историјски оквир у којима су стваране драме;

- Да се драмско стваралаштво Мавра Ветрановића приближи са аспекта проучавања хришћанских, христијанизованих, митолошких и митологизираних елемената;
- Да се тумачења хришћанског учења у драмама прикажу са теолошком и књижевном подлогом, на основу канонских и апокрифних текстова, као и адекватне књижевно-теоријске и књижевно-историјске литературе;
- Да се поред уочавања утицаја античке митологије, анализом уоче елементи који су могли бити преузети и из словенске митологије;
- Да се пружи дубљи смисао у компаративном поређењу образаца које Ветрановић понавља како у побожним тако и у световним драмама;
- Да се посвети посебна пажња Ветрановићевим доживљајима природе као контемплације његовог хришћанског мистицизма и митологизације у драмама;
- Да се у интердисциплинарном истраживању прикаже заокружена представа аспеката које су предмет проучавања у дисертацији.

10. Оквирни садржај докторске дисертације

Докторска дисертације Јелене Весковић требало би да садржи следећа поглавља:

I Увод

1. Културно-историјски контекст хришћанске ренесансе у Дубровнику
2. Живот и дела Мавра Ветрановића

II Хришћански и митолошки аспекти Ветрановићевих драма

1. Ветрановићеве драмске старозаветне приче
 - 1.1. Приповест о Авраму и Исаку у *Посветилишту Аврамовом* Мавра Ветрановића
 - 1.2. Снови Прекрасног Јосифа – *Приказање како братја продаше Јозефа* Мавра Ветрановића
 - 1.3. Тема правде и суда у Ветрановићевој драми *Сузана чиста*
2. Ветрановићеве драмске новозаветне приче
 - 2.1. Рођење и васкрсење Исуса Христа у драмама новозаветне тематике Мавра Ветрановића
3. Митски образац драме *Орфео* Мавра Ветрановића
 - 3.1. Исус и Орфеј пред вратима пакла
4. Богови, виле и сатири
 - 4.1. Природа – између раја и аркадије

III Закључак

IV Извори и литература

11. Подаци о ментору

Ментор при изради докторске дисертације *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* кандидата Јелене Весковић биће проф. др Маја Анђелковић, ванредни професор за област србистика (књижевност) Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на Катедри за српску књижевност. Проф. др Маја Анђелковић аутор је превасходно радова из корпуса старе српске књижевности и књижевности старог Дубровника, али и радова који подразумевају интердисциплинарна истраживања (књижевност, библиотекарство, теологија, медицина, социологија).

Руководилац је пројекта *Културно благо манастира Студенице* (од 2018; Министарство правде РС); *Ревизија и стручна обрада фонда Библиотеке манастира Студенице* (од 2016; Министарство културе и информисања РС), пројекта *Свети Сава: Студенички типик и Житије Св. Симеона* (2017; Министарство културе и информисања РС; Министарство правде РС) и пројекта *Усмено, обредно, књижевно* (2015; Министарство културе и информисања РС); координатор је и истраживач на међународном пројекту *Yugoslav Wars: another face of European civilisations? Lessons learnt and enduring challenges* (2016-2018; Европска комисија, програм Европа за грађане); предавач на пројекту *Краљеви дани у НБ Стефан Првовенчани* (2017; Министарство културе и информисања РС); истраживач је на пројекту *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС). У претходном периоду је била и истраживач на пројекту *Српско усмено стваралаштво: проучавање наслеђене грађе до краја 19. века* (Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС).

Уредник је часописа *Лицеум, Зборника са скупа младих филолога*, као и тематских зборника *Canis lupus између обредне маске и књижевне животиње* (уредништво са Ј. Пандуревић) и *Друштвене кризе и (српска) књижевност и култура* (уредништво са Д. Бошковић). Један је од коаутора изложбе и каталога *Крагујевац и околина у документима Архива СПЦ 1836–1865* (реализовано 2016; организатор УНИКГ), уредник је капиталног издања *Свети Сава, Студенички типик* (Студеница, 2018) и преводилац текста Типика са српскословенског на савремени српски језик (укључујући публиковану ауторску уводну студију, текстолошке напомене и пратеће текстове). Такође, коаутор је са Ј. Пандуревић монографије (која је посебном одлуком проглашена уџбеником) *Кратка историја писма, књиге и библиотека*.

Наводимо неколико библиографских јединица који потврђују компетентност проф. др Маје Анђелковић:

1. 2018. Маја Анђелковић, Прашки препис (Š 19) Слова о Прекрасном Јосифу, Црквене студије, Ниш, XV/15, стр. 681-695. (УДК 091=163.41“14“, ISSN 1820-2446, COBISS.SR-ID 115723532) M51

2. 2014. Маја Анђелковић, Апокрифне молитве: од народне медицине до књижевног текста, *Теме*, Ниш, XXXVIII/1, стр. 405-416. (УДК 2:615.89:82-97, ISSN 0353-7919, COBISS.SR-ID 559631) M24

3. 2013. Маја Анђелковић, Тематски оквир Венцловићевих беседа на Божић, *Зборник радова Филозофског факултета Универзитета у Приштини (са седиштем у Косовској Митровици (M51))*, 2013, Филозофски факултет, Косовска Митровица, XLIII, 2, стр. 723-732. (УДК: 821.163.41.09-5 ВЕНЦЛОВИЋ СТЕФАНОВИЋ Г. ИД: 203431948, ISSN 0354-3293, eISSN 2217-8082) M51

4. 2012. Маја Анђелковић, ПИСМО ИЗ 1920. ГОДИНЕ: мржња и страх као основа идентитета, Научни састанак слависта у Вукове дане, Филолошки факултет у Београду, МСЦ, стр. 589-595, ISSN 0351-9066 M51

5. 2011. Маја Анђелковић, О неколиким језичко-ортографским особеностима Венцловићевих Беседа на Божић“ Српски језик, Београд: Никшић, Бања Лука, Источно Сарајево: Крагујевац, XVI/16, стр. 611-626. (UDK 811.163.41“35, ISSN 0354-9259, COBISS-ID 185719820) M24

6. 2011. Маја Анђелковић, Црквена беседа и медији као сведоци савременог друштва, *Наслеђе*, бр. 20, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, стр. 65-75, ISSN 1820-1768, M51

7. 2015. Маја Анђелковић, синђел Данило Гаврановић, „Реконструкција постојања и ратног страдања манастира Ступље“, *Уметничко наслеђе и рат & Музика и медији* (Зборник са Девог међународног научног скупа *Српски језик, књижевност, уметност*), књ. 3, одговорни уредник Сања Пајић, Валерија Каначки; Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, стр. 103-110. (УДК 930.85:726Manastir Stuplje 2-28:355.01 / ISBN 978-86-85991-80-6) M14

12. Научна област дисертације

Тема докторске дисертације *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* припада научној области: србистика (књижевност).

13. Научна област чланова Комисије

Чланови Комисије проучаваоци су у три сродне области, и то: Српска књижевност (проф. др Маја Анђелковић, ментор), Српска и јужнословенске књижевности са теоријом књижевности (доц. др Невена Варница, члан Комисије), и Теоријске књижевне

дисциплине и општа књижевност (доц. др Јелена Арсенијевић Митрић, члан Комисије). Области чланова Комисије одабране су сходно теми дисертације и нужности компаративног изучавања, а чланови Комисије сходно компетентности за образложењем предочена књижевнотеоријска и књижевноисторијска изучавања. Пошто су претходно дати подаци о ментору, износимо основне податке о члановима Комисије.

Доц. др Невена Варница је доцент на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду, на Одсеку за српску књижевност. Бави се проучавањем књижевности старог Дубровника, књижевности ренесансе и барока, као и компаративним проучавањем јужнословенских књижевности. Истраживач је на научном пројекту, публикује радове (преко 60) и учествује рефератима на научним конференцијама у земљи и иностранству.

Доц. др Јелена Арсенијевић Митрић је доцент на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу, на Катедри за српску књижевност. Аутор је једне монографије, научних радова из области компаративне и српске књижевности, учесник на више националних и међународних скупова, и предавач по позиву. Истраживач је на научним пројектима и уредник часописа *Лунар* (укључујући и уредништво тематских бројева).

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

На основу свега изнетог следи да је тема докторске дисертације *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* захтевна, научно значајна и као до сада неистражена, подобна за обраду у оквиру докторске дисертације.

Тиме што је успешно завршила четврти семестар Докторских студија из филологије (модул: књижевност), Јелена Весковић је испунила све законом предвиђене услове за пријаву докторске дисертације. Осим овог формалног услова, својим публикованим научним радовима, излагањима на националним и међународним конференцијама, округлом столу, те учешћем на научном пројекту, Ј. Весковић је потврдила да испуњава и научне услове прописане *Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације Универзитета у Крагујевцу*. Образложење докторске дисертације које је кандидат доставио потврђује да је у питању оригинални рад, са јасним хипотезама и проблемским целинама, актуелном и релевантном научнотеоријском грађом.

Сходно образложењу и наведеним резултатима кандидата, Комисија са одговорношћу препоручује Наставно-научном већу Одсека за филологију филолошко-уметничког факултета и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да **Јелени Весковић** одобри за израду докторске дисертације тему *Хришћански и митолошки аспекти драмских дела Мавра Ветрановића* под менторством проф. др Маје Анђелковић.

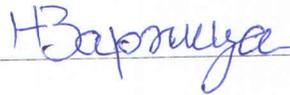
КОМИСИЈА:

1. Др Маја Анђелковић, ванредни професор
Ужа научна област: Српска књижевност
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац



2. Др Невена Варница, доцент
Ужа научна област: Српска и јужнословенске књижевности
са теоријом књижевности

Филозофски факултет, Нови Сад



3. Др Јелена Арсенијевић Митрић, доцент
Ужа научна област: Теоријске књижевне дисциплине
и општа књижевност

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

